

ruta literària joaquim ruyra per blanes

dissabte 20 d'octubre de 2012

ORIOl MARTÍ

8

del matí. Pugem a l'autocar per anar a Blanes. El dia és gris, insegur. No sabem si plourà però tots duem paraigua i impermeable.

En Llorenç Soldevila ens prepara per descobrir un gran desconegut. Un autor fonamental de la nostra literatura, poc llegit, poc recordat. Sabem que el pare del català modern és, sens dubte, Verdaguer i sense Mn. Cinto no hi hauria hagut Ruyra. Però sense Ruyra, no hi hauria hagut Calders, ni Rodoreda, ni fins Sagarra. Són les anelles d'una mateixa cadena. Ruyra és el millor prosista. La seva prosa és prosa poètica. Les seves descripcions són com un quadre. Ruyra dibuixava i pintava: les olors i l'ambient, el paisatge i la gent. Fixà el llenguatge popular dels pescadors. Va descriure una naturalesa a vegades franciscana i benigna i, altres, violent i tràgica, causant de morts i naufragis.

Arribem a Blanes, a la platja, davant de Sa Palomera. Primera parada. El cel tapat, les onades del mar són altes i la seva remor ens fa de música de fons. Fa vent, però no fa fred i anem abrigats. Arrecerats d'esquena a les cases d'arran de la platja de S'Auguer i de cara a Sa Palomera llegim el primer fragment de *Pinya de Rosa*. Caminant quatre passes som a la platja de l'istme de Sa Palomera i sota l'escultura que fa de Porta de la Costa Brava, llegim la segona lectura. Després pujarem a dalt de Sa Palomera per fer-ne la tercera: el sonet "L'Ull de la Mar": "Igual que l'ull

de l'home, / no sé aigua marina / quina expressió més viva / tramet al seu cristall..." Després de contemplar el mar imponent, la força de les onades que trenquen contra les roques, tenim davant nostre la panoràmica de la platja de S'Auguer, la del S'Abanell, el delta de la Tordera, tot Blanes, la punta de Santa Anna, el Castell de Sant Joan. Tota aquesta geografia l'anirem recorrent les properes hores, tot revivint a través dels textos de Joaquim Ruyra el temps, el paisatge i el parlar salat dels pescadors de Blanes de fa cent anys.

A mig Passeig de la Maestrança, hi ha el monument a Ruyra, amb un escultura d'un fare franciscà. I allí, amb la lectura d'un fragment sobre el Pare Sadurní fem memòria de la visió seràfica de la naturalesa, beatífica, mística i franciscana del nostre autor. Després, tot passejant pel mercat setmanal assaborim els colors virolats de les fruites i verdures fresques i el renou de la gent que hi compra. El dia s'aguanta. No plou. Ens aturem davant alguna casa modernista. Darrera de l'Ajuntament, a la Plaça dels Dies Feiners, llegim un divertit fragment "Els vint corders de Blanes". Qui vulgui riure de l'anècdota que se'l llegeixi. La següent estació és al Carrer Ample nº 10, casa pairal de la família Ruyra. Llegim un fragment del *Rem de trenta-quatre* que narra el romiatge dels supervivents del naufragi de la Santa Rita fins al Santuari del Vilar.

Després d'una parada tèc-

nica al Cafè dels Terrassencs per esmorzar una mica, tornem a pujar a l'autocar per arribar-nos al Jardí Botànic Mar i Murtra. Preciós. Molt ben cuidat. Val la pena tornar-hi un altre dia amb tota la calma. La situació és esplèndida, damunt dels espadats, sobre l'aigua. Vam llegir-hi el sonet "Amor i mort" i, més enllà, el dramàtic fragment de la mort de Jacobé, estimbada a les roques dels penya-segats. Una clariana sobre el mar fa una taca de llum de plata que

Sense Ruyra no hi hauria hagut Calders, ni

Rodoreda, ni fins Sagarra. Són les anelles d'una

mateixa cadena. Ruyra és el millor prosista.

La seva prosa es prosa poètica.

Les seves descripcions són com un quadre

ara hi és i ara no hi és. Ara un ull de sol ens il·lumina i escalfa. En cap moment hem hagut d'obrir el paraigua i ja fa estona que portem el jersei a la cintura o la jaqueta al braç. Al temple de Linneu, ben bé a sobre la Cala de Sa Forcanera "una de les més feréstegues i ombrívols de la costa", llegim un fragment de l'*Idil·li de Temme* que la descriu i hi situa el pescador que la tenia per domini.

Altres cop a l'autocar, ens enfilem al Castell de Sant Joan que domina Blanes des del nord. Vista panoràmica fantàstica malgrat la boira i el dia ennuvolat. No fa fred i la nostra temperatura interior és càlida, exultant de poesia,

Els rutaires davant el monument a Ruyra.
Foto: Pilar Subirana

de literatura, de natura i de mar. Reconeixem el paisatge que hem vist abans des de Sa Palomera. Al sud, la Tordera, les platges de S'Abanell i de S'Auguer, el port, els horts, tot Blanes, el mar omnipresent. Llegim el sonet "El mar de Blanes", un fragment de *Vària* i encara un text de Ferran Agulló que ens descriu el paisatge que tenim davant.

Baixant en autocar, l'esperit de la colla esclata en cançons com quan érem criatures i anàvem d'excursió.

Arriba l'hora de dinar, al Club de Vela, a tocar del Port. Després,

ja per rematar la jornada, uns pocs quilòmetres cap a l'interior, fins a l'ermita del Vilar, Santuari de la Mare de Déu d'aquest nom. Molt ben restaurada i conservada, lloc de peregrinatge i devoció popular. Ex-vots en forma de bells vaixells en miniatura, penjats de la volta de l'església i l'impressionant *Rem de trenta-quatre*, llarg des del terra fins dalt de tot del sostre, donat per Joaquim Ruyra a la Mare de Déu del Vilar en agraïment per l'èxit de la novel·la que porta aquest títol. Fem l'última lectura, els versos a la Mare de Déu del Vilar "Per què sou Boscana?":

"Verge Santa del Vilar, / que us heu volgut fer de Blanes:/ ¿com havent-hi riques planes, / heu preferit habitar / entre comes selvatanes?"

La tarda fosqueja i en un no-res per l'autopista, ja som a casa. El dia s'ha aguantat. No ha plogut. No ha fet gens de fred. Hem après coses d'aquest autor fonamental i poc conegut per a la majoria. A molts ens han vingut ganes de rellegir Joaquim Ruyra i de tornar a Blanes i assaborir novament Sa Palomera, el mercat, Santa Anna, Mar i Murtra, el Castell...